

Man lærer bedst, når man glemmer, at man gør det ...

/MSS

Lene Tanggaard: Læringsglemsel, Forlaget Klim

Det er noget underligt noget med begreber – de opstår som svar på et behov, blomstrer op og udvandes så. En gang troede man f.eks., at det i skolen handlede om at undervise, så flyttede fokus sig til udbyttet: Nemlig elevernes læring. Og nu, hvor vi har vænnet os til læringsbegrebet, så kommer der en professor og introducerer et nyt begreb: Læringsglemsel.

I sin nye debatbog: *Læringsglemsel*, slår professor Lene Tanggaard til lyd for, at vi om ikke glemmer læringsbegrebet helt og aldeles så dog nedtoner det og i stedet igen vender blikket mod undervisningens indhold. I 9 letlæste, tankevækkende og opløftende kapitler diskuterer hun først begreberne læring og læringsglemsel og bagefter fører hun os igennem uddannelsessystemet fra vuggestuen til universitetet og viser, hvordan læringsglemsel på forskellige stadier kan være frugtbart.

Tre tæt forbundne pointer løber gennem diskussionerne i bogen: For det første er den et opgør med den omsiggribende målstyring, for det andet er den et opgør med den metarefleksion, vi længe har dyrket, og for det tredje og allerbedste, er det en påpejning af, at vi lærer bedst, når vi glemmer, at vi er i gang med at lære!

Læring som målstyringsredskab

Tanggaard kalder læring for et 'invasivt begreb'. Det har bredt sig ud over ikke blot uddannelseslandskabet men i samfundet i det hele taget, bl.a. ved at blive påhæftet alle mulige sidebegreber. Og i sammenhæng hermed er begrebet blevet et styringsredskab: Læringsfattigdom og læringsulighed er noget af det, vi skal til livs, læringsmål er noget af det vi rigtig gerne vil have. Her er Tanggaards pointe, at så let går det ikke! Det er tåbeligt at tro, at man kan styre læreprocesser. De går deres egne veje. Blandt andet derfor skal vi stadig have blik for undervisningen.

”Smag på ordet: Målstyret læring. Det er et mærkeligt ord. Læring lader sig ikke styre, og derfor kan målstyret læring under alle omstændigheder kun udgøre en mindre del af fx elevens læreprocesser i skolen. Man skal selvfølgelig stadig arbejde, for at eleverne lærer mest muligt, men det hjælper ikke, hvis vi tror, at styring af læreprocesser er det væsentligste i en undervisningssituation, i et dagtilbud eller i forbindelse med uddannelse.”
(s. 20-21)

Metarefleksionens svøbe

Vi har alt for længe troet, at refleksionen over egne læreprocesser var et gode. Det er ikke bogens ærinde at afvise al refleksion – tværtimod måske. Men for megen refleksion, f.eks. over egne læreprocesser kan føre til en psykologisering, der ikke er specielt sund. Hverken for den enkelte eller for samfundet.

Dagsordener som 'ansvar for egen læring' og 'at lære at lære' skal nedtones for et fokus på sagen, og her vender Tanggaard tilbage til Løgstrups tanke om, at 'sagligheden befrier eleven for at skulle føle sig gået for nær'. I parentes bemærket, er det en af de ting, man oplever i produktionskolen. Mange unge har været i et system, der

tvang dem til en usund refleksion over egne (mangelfulde) læreprocesser!

”De mange isolerede refleksionsøvelser fører alene til en misforstået og naiv udvikling af sekundære praksisser fjernet fra det, man kan lære i situationen. Det fører til en myriade af evalueringspraksisser med deres egne evalueringskriterier, som kan være svært gennemskuelige for elever og studerende.” (s. 147)

Hermed slår hun også til lyd for, at der faktisk er noget, der er bedre end andet, altså at det, der læres har en værdi i sig selv.

”... inden vi skal lære om læsestrategier, så skal vi måske også hjælpes hen til gode tekster, og vi skal kunne diskutere og strides om, hvad gode tekster er. Og så skal vi også have lov til at nyde at læse. Altså at blive optaget af teksten, så vi helt glemmer, at vi er i færd med at lære.” (s. 88-89)

Mere læringsglemsel, tak!

For læseren med produktionsskolebriller på, er den sidste pointe nok den allervigtigste: Ifølge Tanggaard, så lærer vi bedst når vi ikke er bevidste om, at vi er i gang med en læreproces, men simpelthen er fordybet i stoffet eller arbejdet. Hermed slår hun også til lyd for at flytte fokus over på det, der skal læres/arbejdes med/gøres!

”Mit enkle forslag i denne bog, er derfor, at vi glemmer læring som begreb for en stund for at kunne koncentrere os om dét, der giver mening at lære, dér hvor vi er.” (s. 17)

Det er en supervigtig pointe! Og den er helt i overensstemmelse med vores erfaringer fra produktionsskoleværkstedet. Når den unge oplever at være en legitim deltager i meningsfulde arbejdsprocesser og opgaveløsninger, og når der står en kunde og venter på produktet, så flyttes fokuset væk fra læreprocessen og hen på det, der skal gøres. Og så udvikler den unge sig!

Ikke mindst er det en vigtig pointe, når man står midt i store forandringer, hvor vi i løbet af den nærmeste fremtid skal overføre vores vigtigste pædagogiske principper til FGU.

Derfor: Gå glad i gang med at læse om læringsglemsel. Indholdet er opløftende! Og glem ikke at nyde den ydre form: Som objekt er bogen også vellykket – dejlig at have i hånden, smuk at se på!